

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI**Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:****Esas Sayısı : 2016/68 (Siyasi Parti Mali Denetimi)****Karar Sayısı : 2019/34****Karar Tarihi: 16/10/2019****I. MALİ DENETİMİN KONUSU**

Yeşiller ve Sol Gelecek Partisinin 2015 yılı kesin hesabının incelenmesidir.

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi içtüzüğü hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Burhan ÜSTÜN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Serruh KALELİ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Recep KÖMÜRCÜ, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Muammer TOPAL, M. Emin KUZ, Hasan Tahsin GÖKCAN, Kadir ÖZKAYA, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL ve Yusuf Şevki HAKYEMEZ'in katılımlarıyla 31/5/2017 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında;

2. Yeşiller ve Sol Gelecek Partisinin 2015 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine,

- Esas incelemenin yapılabilmesi amacıyla Genel Merkez kesin hesabının dayanağını oluşturan gelir-gider belgeleri ile bu belgelerin kaydedildiği defterleri Sayıştay Başkanlığına göndermesi için Partiye bu kararın tebliğinden itibaren 30 gün süre verilmesine,

OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

3. Yeşiller ve Sol Gelecek Partisinin Anayasa Mahkemesine verdiği 2015 yılı kesin hesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren ve Sayıştay Başkanlığı tarafından hazırlanıp Raportör Burak FIRAT tarafından Heyete sunulan esas inceleme raporu, Anayasa ve 30/3/2011 tarihli ve 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüldüğü düşünüldü:

4. Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Partinin 2015 yılı gelirler toplamının 181.549,49 TL, giderler toplamının 182.073,48 TL olduğu anlaşılmaktadır.

5. Partinin 2015 yılı kesin hesabının gelir ve gider rakamlarının yukarıda açıklanan tutarlardan oluştuğu; bu hâliyle 2015 yılı kesin hesabının doğru, denk ve 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

A. Gelirlerin İncelenmesi

1. Genel Merkez Gelirleri

6. Partinin Genel Merkez gelirleri toplamı 29.029,74 TL olup bunun 21.139,74 TL'si bağış gelirlerinden, 2.825,00 TL'si tanıtım ve malzeme gelirlerinden ve 5.065,00 TL'si il ve ilçe örgütlerinden aktarılan gelirlerden oluşmaktadır.

7. Parti Genel Merkezinin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2. İl Örgütleri Gelirleri

8. Parti il örgütlerinin gelirleri toplamı 152.519,75 TL olup bunun 50,00 TL'si üye giriş aidatı gelirlerinden, 65.982,40 TL'si üye yıllık aidatı gelirlerinden, 84.912,35 TL'si bağış gelirlerinden, 1.055,00 TL'si yayın gelirlerinden ve 520,00 TL'si il örgütlerinden aktarılan gelirlerden oluşmaktadır.

9. İl örgütlerinin 2015 yılı kesin hesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B. Giderlerin İncelenmesi

1. Genel Merkez Giderleri

10. Partinin Genel Merkez giderleri toplamı 28.938,19 TL olup bunun 148,50 TL'si kırtasiye ve büro giderlerinden, 2.861,23 TL'si seyahat giderlerinden, 929,10 TL'si temsil ve ağırlama giderlerinden, 1.977,90 TL'si haberleşme giderlerinden, 108,13 TL'si taşıma giderlerinden, 14.250,00 TL'si kira ve bina giderlerinden, 4.639,34 TL'si vergi, sigorta ve noter giderlerinden, 19,99 TL'si demirbaş giderlerinden, 401,20 TL'si basılı materyal ve tanıtım malzemeleri giderlerinden ve 3.602,80 TL'si diğer giderlerden oluşmaktadır.

11. Parti Genel Merkezinin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede aşağıda belirtilenler dışındaki giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır:

A. Partiyeye gönderilen yazıyla 2015 yılı işletme defterinde kayıtlı olan ve ayrıntısı aşağıdaki tabloda verilen toplam 93,99 TL tutarındaki harcamanın Parti amaçları ile ilgisini gösteren belgelerin gönderilmesi istenmiştir.

Yevmiye Tarihi	Yevmiye No	Açıklama	Tutar
20.1.2015	5	Yemek Gideri	79,00 TL
20.1.2015	5	FE Ağız Spreyi ve Voila Nano Saç Boyası	14,99 TL
TOPLAM			93,99 TL

Parti tarafından anılan yazıya verilen cevapta söz konusu giderlerin sehven yapıldığı belirtilmiştir.

2820 sayılı Kanun'un 70. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında "*Siyasi partilerin giderleri amaçlarına aykırı olamaz./ Bir siyasi partinin bütün giderleri, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılır*" denilmektedir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri gereğince siyasi partiler giderlerini gerçekleştirirken ancak parti amaçlarına uygun olarak ve yine parti tüzel kişiliği adına yapabilirler. Parti amacına uygun olmayan harcamaların Parti bütçesinden karşılanması mümkün değildir. Bu sebeple parti amaçlarına aykırı olarak yapılan 93,99 TL tutarındaki harcama karşılığı Parti mal varlığının Hazineye irat kaydedilmesi gerekir.

B. Partiye gönderilen yazıyla aşağıdaki tabloda ayrıntısı verilen ödeme ile ilgili olarak fatura tutarı ile deftere işlenen tutar arasındaki uyumsuzluğun izahı istenilmiştir.

Yevmiye No	Yevmiye Tarihi	İşletme Defteri Tutarı (TL)	Fatura Tutarı (TL)	Fark (TL)
37	18.5.2015	78,00	28,00	50,00

Parti tarafından anılan yazıya verilen cevapta söz konusu gidere ilişkin işlemin sehven yapıldığı belirtilmiştir.

2820 sayılı Kanun'un 74. maddesinin altıncı fıkrasında "*Siyasi partiler harcamalarını fatura, fatura yerine geçen belgeler ile bu belgelerin temin edilmesinin mümkün olmadığı hallerde harcamanın doğruluğunu gösterecek muhtevaya sahip olmak şartıyla diğer belgelerle tevsik ederler. Ancak kaybolma, yırtılma ve yanma gibi mücbir sebeplerle aslının temin edilmediği hallerde, fatura ve fatura yerine geçen belgeler yerine bu belgeleri düzenleyenlerden alınacak tasdikli örnekleri kullanılabilir.*" denilmektedir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri gereğince siyasi partilerin gelir ve giderlerinin esastan incelenmesi sırasında parti defterleri, gelir ve gider kayıtları ile bunlara ilişkin belgelerin kesin hesaplar ile uyumlu olması gerekmektedir. Yapılan incelemede ise Partinin işletme defterine kaydedilen gider tutarı ile kanıtlayıcı belgelerde bulunan gider tutarı arasında 50,00 TL'lik fark olduğu görülmüştür. Bu durum defter kayıtlarına göre 50,00 TL tutarında kanıtlayıcı belge olmadığı hâlde ödeme yapıldığı, diğer bir ifadeyle belgelendirilen tutardan fazla ödeme yapıldığı anlamına gelmektedir.

2820 sayılı Kanun'un 75. maddesinin dördüncü fıkrasında “Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verir.” denilmektedir.

Bu sebeple fatura tutarından fazla yapılan ödeme tutarı olan 50,00 TL karşılığı Parti mal varlığının Hazineye irat kaydedilmesi gerekir.

2. İl Örgütleri Giderleri

12. Parti il örgütlerinin giderleri 153.135,29 TL olup bunun 1.440,45 TL'si kırtasiye ve büro giderlerinden, 3.157,06 TL'si temsil ve ağırlama giderlerinden, 3.391,57 TL'si haberleşme giderlerinden, 52,82 TL'si taşıma giderlerinden, 113.119,44 TL'si kira ve bina giderlerinden, 14.539,53 TL'si vergi, sigorta ve noter giderlerinden, 119,00 TL'si demirbaş giderlerinden, 1.890 TL'si basılı materyal ve tanıtım giderlerinden, 1.500,00 TL'si bakım ve onarım giderlerinden, 10.618,86 TL'si ısınma, aydınlatma ve su giderlerinden, 972,00 TL'si etkinlik giderlerinden, 550,00 TL'si genel merkeze aktarılan giderlerden ve 1.784,56 TL'si diğer giderlerden oluşmaktadır.

13. İl örgütlerinin 2015 yılı kesin hesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C. Parti Mallarının İncelenmesi

14. Partinin 2015 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede herhangi bir taşınır ve taşınmaz mal ile menkul kıymet ediniminin olmadığı anlaşılmıştır.

IV. SONUÇ

Yeşiller ve Sol Gelecek Partisinin 2015 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

A. Kanun'a uygun olmayan 143,99 TL gider karşılığı Parti mal varlığının 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 75. ve 76. maddeleri uyarınca Hazineye irat kaydedilmesine,

B. Partinin 2015 yılı kesin hesabında gösterilen 181.549,49 TL gelir ve 182.073,48 TL giderin Hazineye irat kaydedilen dışında kalan bölümünün eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğuna,

16/10/2019 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Engin YILDIRIM

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Burhan ÜSTÜN

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Kadir ÖZKAYA

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ